

דבר חיים

"חכם ירא וסר מרע, וכסיל מתעבר ובוטח" (משלי יד, טו).
מבאר הגר"א (שם): "החכם ירא מן המכשול, שלא יבוא לידי דבר רע, וסר ממנו, אבל הכסיל עובר במקום סכנה ובוטח בה' שלא יבוא לו נזק. וזה ביטחון של הכסילים, כי מי מכריח אותו ללכת במקום סכנה".
מדברי הגר"א אנו למדים, כי המידה הנעלה של בטחון בה' אינה יכולה לשמש כעילה לאי זהירות מסכנות.
החכם מתרחק מהסכנות ונזהר מהם, כי בטחונו הוא בטחון של תלמיד חכם.
ואותו שאינו זורח מסכנות וטוען לביטחון בה', זה עצמו מלמד עליו ש"הוא ביטחון של הכסילים - כי מי מכריח אותו ללכת במקום סכנה" - כדברי הגר"א.
הן אמנם יבוא ויטען אדם כי הוא מאלה ששומר פתאים ה', אך כבר השיב על כך מרן הגר"ן קרלין שליט"א ואמר: "אם נגיד לו שהוא פתי, הוא יעלב?"....

*

עד כמה שזה נשמע מוזר, אך ישנם שמועות - חלקן עקשניות, על כמה משולי המחנה הנוהגים לפעמים ללא רישיון, מוזר, אך מחייב התייחסות, מחמת חומרת הענין. נעיין מעט בהתייחסות התורה לנידון.
בספר "נתיבות חיים" מסופר מפי עדי שמיעה:
מספר בחורים מאחת הישיבות שכרו רכב, ונהגו בו ללא רישיון. הדבר הגיע לאזני ראש הישיבה, והוא עלה לבית מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א לשאול מה יעשה בהם. השיב לו מרן שליט"א על אתר: "רוצחים - לא בישיבה!!"
אכן, התורה מתייחסת אל אדם כזה כ'רודף', פשוטו כמשמעו!
נהיגה ברכב ללא רישיון, אינה מצביעה רק על חוסר זהירות ספציפית גרידא, אלא מלמדת על משהו עקרוני יותר באישיותו של הנוהג ללא רישיון. וכפי שהגדיר זאת בבהירות הגאון רבי מנחם מנדל הכהן שפרן שליט"א:
"על כרחך, שהוא משום שהוא בז לכללים שנתקבלו אצל אנשים מתורבתים, שבלי רישיון לא נוהגים - מעבר לזה שהוא חוק המדינה, ואם כן חסר לו בתכונת הנפש היבטים הנצרכים שלא יהיה אדם מסוכן לציבור, ומסוכן לנסוע אתו ולהיות על הכביש כשהוא נמצא שם. ומצוה למוסר לרשויות להורידו מהכביש", (ציטוט מתוך מכתבו של הגאון שליט"א, אב"ד בית ההוראה לויני ממונת, בני ברק. "נתיבות חיים" עמ' תמ").

ברכת שנה טובה ובטוחה,

אהרן שטרן מורסקי

מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרלין שליט"א:

**"מרן החזון
איש זצ"ל
אמר לי:
מרחיקין
משורתם
חמישים
אמה".**

להלן תמליל מתוך שאלות ששאלנו את מרן שליט"א, ותשובותיו להלכה:

אנו משתדלים לפרסם את הלכות שמירת הנפש בציבור היראים וגם כתבנו ספר על כך, ואנו מבקשים לקבל דעת תורה והלכה בענין.

א. יש אומרים ש'ונשמרתם' בדרכים זה "ענין" ולא דין תורה.

תשובת הרב: זה דבר מסוכן - ואסור!

ב. יש אנשים שאומרים שאין צריך להישמר בדרכים כי 'שומר פתאים ה'.

תשובת הרב: אם נגיד לו שהוא פתי, הוא יעלב?

ג. שמענו אנשים הטוענים שענין זה של שמירת הנפש בדרכים הוא דבר של חולין ועולם הזה, ואין לכתוב על כך הלכות ולקובעם בספר.

תשובת הרב: ברכת המזון, זה גם דברים של חולין?

ד. יש הטוענים שלא צריך להישמר בדרכים ולהקפיד על הזהירות הדרושה, כי לא שמענו שגדולי ישראל נזהרים בכך.

תשובת הרב: מרן החזון איש זצ"ל אמר לי - כשלא היה מדרכה והלכתי קרוב לכביש - 'מרחיקין משורתם חמישים אמה'.

(נתיבות חיים)

מפי אומרם

אחד מגדולי חכמי ירושלים שליט"א שלח אלינו את המכתב הבא: "כמי שזכה כמה וכמה פעמים להתלוות לרבנו הקדוש מרן הגאב"ד בעל ה'מנחת יצחק' זי"ע, הנני להעיד שהיה נזרר מאד מאד בעובורו לכביש, כן כטון גדול, ולא עבר עד אשר עיניו לנוכח יביטו למרחוק שאין כל רכב נוסע בכביש, או אז עבר, ובזהירות מרבית, וכידוע שבספרו שו"ת 'מנחת יצחק' פוסק בכמה מקומות על חובת שמירת הנוגעה על פי דין התורה של 'ונשמרתם' דכיראג [-זכורין] בעת שליווית אותו פעם ברחוב ישיעויה על יד ביתו, ראינו אדם שחוצה כביש בריצה, כשלמולו בא לפתע רכב דוהר, וכפסע היה בינו ובין חיות. אינני שוכח את זעקת מרן זי"ע מעומק לבו: 'אנשים לא שואלים מהי ההלכה?! הרי אדם זה חייב לברך על מקרה זה 'הגומל'!"

(מתוך מכתב שנשלח מאחד מגדולי חכמי ירושלים שליט"א, הובא בספר 'נתיבות חיים')

יש לך עובדה על גדולי ישראל? פנה אלינו עוד היום והיה שותף להצלת נפשות

הקטטה

אגרות חיים

תגובות ומכתבי קוראים

לארגון החשוב "חיים בדרכים" חיות ואתם פולטים לחיזוק הרה"ח אני כותב מכתבי זה בבאא ע"מ שתרסאמוח.

לאחרונה אני נתקף בתופעה שהולכת וגוברת, ולצדדי אין אף שם על לב זה כזה מה שמסכן לא נראה לי שהחורים מודעים לכך. אני חושב שזה שטל מחוסר מחשבה ושותף לב.

אחת את אני רואה מחולן ביתי ילד או ילדה בלב 6 בערך האוחזת ביד אחיה בן 4, והם חוזרים כביש ליד 2 דקות ביום, להצהיר ולהכריז כאלו הם שורכי הסיוק לגלום בשניה האחרונה.

בשאלתי ראה דבר כזה, אני שואל את עצמי, כל כך הרבה תסקיזו ומסקיזים על הילדים הללו, ובג"כ אופס. הרי התקפה של 2 דקות ביום, להצהיר ולהכריז לאדם לא לחצות בביט אדם, זה יכול להיות ההפך מן חיים... אלא מה באמת לא?

אודה על פרסום מכתבי זה לתולדות הרבים, ס. מור, מריב

לכ"י יודי הרב אשר מוריסקי ח"ו והארגון הנכבד, שלום וברכה, מרשם אלה נראות את הפילות שלכם הנחמיה את החובה לשמירה על תקנות התנועה, והכל צ"פ תורתנו הקדושה.

החשוב להפיל את הרמיון החשוב, ובכך תהיו מודאי שותפים לקיום מצוות שלום.

שמאלה ברבר, אהוד

השותפים לחיים

תנועה להצלת חיים היא סגולה ופלאה על פי חז"ל

לשמירה מתאונות דרכים ל"ע

(ב"ד פר' בראשית ט"ו)

להצלת רינת וליבא בת לאה, צוריאן בן מרים בבל הענינים

כל התורם ח"י שקלים למשך שנה, זכאי לרבל בלב המכר 'נתיבות חיים' - במתנה

ידיד: 0765-40-59-90 פקס: 0765-100-191 זוא"ל: chaim-b@bezeqint.net (אם כב. אשראי)

או להשאיר הודעה בטל: 0765-405990

י"ל ע"י ארגון 'חיים בדרכים' (עמותת רשומה מלכ"ז 58-056455-7)

משרד: נתיבות הלכת 93/11 מודיעין עילית 7182213

טל: 0765-40-59-90 פקס: 0765-100-191 זוא"ל: chaim-b@bezeqint.net

נתיב' כשר: 0765-40-59-90

להשאלת כסאות בטיחות הנמדחם בחבתי הארוך, יש לפנות לטל' הני, לא בוא"ל.

להתפרטות ענינים למנויים בדוא"ל, שלחו אלינו את כותבתכם.

לביורורים אודות ספר ההלכה 'נתיבות חיים' - נשמרתם' דכיראג, אדם וספר

'קיצור נתיבות חיים', ולרכישתם, ניתן לפנות לטל: 0765-40-59-90

דרך ההלכה

מתוך ספר ההלכה "נתיבות חיים" - הלכות שמירת הנפש בדרכים, שבהסכמת כל גדולי ישראל.

הלכות מתוך הפתיחה לספר 'נתיבות חיים', [מפאת חוסר מקום לא תמיד צוינו המקורות. ניתן לעיין במקורות שבנים הספר].

חילול ה'

פתיחה, סעיף ח

יב שמים וכן תורה, הנוהג שלא בזהירות ושלא כדון, ומסכן ומסתכן, גורם לבריות לרנן על היראים ובני התורה שאינם בחיי נפשיות, ועובר על לאו, שנאמר 'ולא תחללו את שם קדש' (ויקרא כב. לב), ונקרא מחלל שם שמים ל"ע, כמו שכתב בעל היראים.

ואם היה זה בפרהסיא בפני עשרה מיראל, נקרא מחלל שם שמים בפרהסיא, ועוננו חמור מנשוא רח"ל.

ומרובה מדה טובה, שאם נוהג בזהירות וכדון, הוא מקדש שם שמים, ומקיים בכך מצות עשה מן התורה שנאמר 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (שם), וכן מקיים מצות 'ואהבת את ה' אלקיך' (דברים י. ה), לפי שמאהיב שם ה' בעולם, ושכרו גדול ממאד.

וכן, בן תורה וירא ה' החוצה שלא בזהירות, כגון ברמזור אדום, יש בזה חילול ה', לפי שההמון אומר, ראו פלוני שמולל בחייו ועובר על מצוה ממצות התורה, רח"ל. ואמרו בגמרא שרק מיתה ממרקת עוון זה.

מקורות:

כתב הרמב"ם בספר הפעול (מצוות לו. סג). 'החלק המיוחד הוא ישיעה אדם ידוע במעלה ובטוב פעולה את, חיאה בעניי ההמון שהיא עבירה, ושאיין דמיון הפועל הוא יראי לנכבד כמותו לעשות, ומה שהפעול מוח, הנה הוא חילול את השם'. וכל שכן הנוהג שלא כהלכה, שהוא פועל אסור ממש, שהיר עובר על מצות 'ונשמרתם' ומצות 'והשמרתם לך'.

וכתב החפץ חיים (פתיחה, לארן י. ובכמה"ט) ע"פ הרמב"ם, שאם מחלל את ה' בפני עשרה מיראל, עוננו גדול שלמד היתר מחילול ה' של בפרהסיא, ולכן, בן תורה הנוהג שלא בזהירות, והוא אדם שח"ל, ראו ה' שחלל תורה כח"ל, וכן, עובר על עוון חילול ה' החמור, והוא היה זה בפרהסיא, עוננו חמור מנשוא, שנאמר 'ולא תחללו את שם קדש'.

ועונן זה חמור מכל העונות שבתורה (ירושלמי נדרים פ"ג ה"ט, רמב"ם הל' שבועות יב. ב), וצויה ה' למסור הנפש ולא לחלל שם שמים (יראים י"ט שם ע"פ התורת כהנים, ועיי' מ"ח מצוה רצו את לו לענין חיוב מלקות). ומרובה מדה טובה, הנוהג כדן ונוסע בזהירות, מקיים מצות עשה 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב. לב), ורב שוכו.

ושנינו בגמרא (ימא פ"א), 'ואהבת את ה' אלקיך', שהוא שם שמים מתאהב על ידך, שהיה קורא וישנה ומשמע תלמידי ירכיבו, ויהי משאו ומנתו בנתן עין להם בזהירות, מה הברית אומרת עליו, אטיי אביי שלימדו תורה, אסיר רבן שלמדו תורה, אי קנה לברית שלא לצד תורה, פלני שלימד תורה, ראו כמה נאים דרכיו, כמות מתוקנים משיני, עליו התבונן אומר יאמר לו, עבדי אמת, שיראל אסר בן אתמא' (שבת פ"ט. סג), אלא מי שקורא וישנה ומשמע תלמידי החכמים ואין משאו ומנתו באמונה, ואין דיבורו בנתן עין להם, מה הברית אומרת עליו, אי לו פלניו שלימד תורה, אי לו לאבי שלימדו תורה, אי לו לרבו שלימדו תורה, פלני שלימד תורה, ראו כמה מקולקלי ומשוי וכמה מביטרי דרכיו, ועליו התבונן אומר באמור להם עם ה' אלה ומפרצו יצאו (יחזקאל לו. ב'). (ושלשן ספר) [דברים פירש אתה נתן סיקסא כ"ב], 'ואהבת את ה' אלקיך', אהבה על הברית'. ועיי' ספר המצוות לרמב"ם מ"ע א).

וכתב בעל היראים (סימן שמ) ד"ל, 'ולא תחללו את שם קדש', מקרא זה נוקב ויודע דתוה, ובפירושו ראו זה ידוע כל הדורות, כי חילול השם יש בכמה דרכים ואין להם שיעור, שכל המבוא אפילו מצוה אחת ומיקל כלל (- כלשהו). תועפות ראם שם את א) בכבוד שמים נקרא מחלל את השם, והוא אלו לומד תורה צריך שישמור עצמו מן הכבוד וכן הודמה לו, ושלא יבא לידו שם, שלא יאמרו עליו דבר רע, ואם לא עשה כן, נקרא מחלל השם'.

ואיחא בפי' (מ"א), 'מי שחילול השם בידו, או לו כח במתנהו בלא שם, ולא ביום הכפרים ילכר, ולא בסיורין בלחיק, אלא כולן תולין ומיהה מתיקא'. התכונה בכל הלכות ממש ומתרחק מחמתה הרחק מאלו.

וכתב רמב"ם גרוס שליט"א (מנחת מאה"ט פ"א הערה מד), שכן ישיבה הנוהג ברכה, הרי חילול ה', כיוון שבגדולי ישראל אסור על בן ישיבה ללמד הניה.